

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

અનામત રાખેલ તારીખ: ૧૯/૦૬/૨૦૨૬
ચુકાદો જાહેર કર્યા તારીખ: ૦૩/૦૭/૨૦૨૬

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/પ્રથમ અપીલ નં. ૩૬૮૬/૨૦૧૭
વિથ
સિવિલ એપ્લિકેશન (દિશા-નિર્દેશ) નં. ૧/૨૦૨૫
ઈન આર/પ્રથમ અપીલ નં. ૩૬૮૬/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

પશ્ચિમ ગુજરાત વીજ કંપની લિમિટેડ અને અન્ય
વિરુદ્ધ
વાઘજીભાઈ ટાપુભાઈ બારબસીયા અને અન્ય

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧,૨,૩ તરફે શ્રી દીપક આર. દવે (૧૨૩૨)
પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧.૧,૧.૩,૧.૪,૧.૫,૧.૬ તરફે શ્રી હિરેન એમ. મોદી
(૩૭૩૨)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. સી. દોશી

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ (ટૂંકમાં “સદર કોડ”) ની કલમ ૯૬ હેઠળની આ અપીલ અપીલકર્તાઓ દ્વારા વિદ્વાન ૧૩મા એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ, ભાવનગર દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૧૯૩/૨૦૦૦ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૧૭ ના ચુકાદા અને હુકમનામાને પડકારતાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે. સદર ચુકાદા અને હુકમનામા દ્વારા, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વીજ કરંટ લાગવાથી મૃતકના મૃત્યુના કારણે વળતર માટે દાખલ કરાયેલા દાવાને મંજૂર કર્યો હતો અને પ્રતિવાદીઓને દાવા દાખલ કર્યાની તારીખથી વસૂલાત થાય ત્યાં સુધી વાર્ષિક ૮% ના દરે વ્યાજ સાથે રૂ. ૮,૦૫,૧૨૦/- ની રકમ વાદીઓની તરફેણમાં ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

૨. સંક્ષિપ્તતા અને સુવિધા ખાતર, પક્ષકારોને વિદ્વાન સિટી અને સિવિલ કોર્ટની તેમની મૂળ સ્થિતિ અને સ્થાન તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

૩. વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાંથી બહાર આવતી કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૩.૧. મૃતક વાઘજીભાઈ ટાપુભાઈ બારબસીયાના પત્ની અને બાળકો એવા વાદીઓએ વીજ કરંટ લાગવાથી તેમના મૃત્યુ માટે વળતર તરીકે વ્યાજ સહિત રૂ. ૧૨,૫૦,૦૦૦/- ની વસૂલાત માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો. વાદીઓના જણાવ્યા મુજબ, તારીખ ૨૬.૦૬.૧૯૯૮ ના રોજ સવારના સમયે, મૃતક

વાસુરભાઈ વાસિગભાઈ ઢીલાના ખેતરમાં પાવડા (ગાર્ડન રેક) વડે કામ કરી રહ્યા હતા. ખેતીકામ કરતી વખતે પાવડો વીજળીના થાંભલા સાથે જોડાયેલા અર્થિંગ વાયરના સંપર્કમાં આવ્યો હતો. અર્થિંગ વાયરમાંથી જીવંત વીજ પ્રવાહ પસાર થતો હોવાથી, મૃતકને વીજ કરંટ લાગ્યો હતો અને તેમનું ઘટનાસ્થળે જ મૃત્યુ નીપજ્યું હતું.

૩.૨. વાદીઓનો એવો કેસ છે કે વીજળીના થાંભલા પર લગાવેલા ચાર જીવંત ઇલેક્ટ્રિક કંડક્ટરોમાંથી એક જમ્પરથી અલગ થઈને ઢીલો થઈ ગયો હતો અને સ્ટે કલેમ્પના સંપર્કમાં આવ્યો હતો, જેની સાથે અર્થિંગ વાયર જોડાયેલ હતો. પરિણામે, અર્થિંગ વાયરમાં વીજ કરંટ આવ્યો હતો, અને જ્યારે મૃતક દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતો પાવડો અર્થિંગ વાયરના સંપર્કમાં આવ્યો, ત્યારે તેમને જીવલેણ વીજ આંચકો લાગ્યો અને તેમનું તત્ક્ષણ મૃત્યુ થયું હતું.

૩.૩. એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે પશ્ચિમ ગુજરાત વીજ કંપની લિમિટેડ (ટૂંકમાં "પીજીવીસીએલ") લાગુ પડતા વીજળી નિયમો અનુસાર વીજ વિતરણ વ્યવસ્થાની યોગ્ય જાળવણી કરવાની વૈધાનિક ફરજ હેઠળ હતી. જોકે, પીજીવીસીએલ જમ્પરની યોગ્ય રીતે જાળવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી, જેના પરિણામે જીવંત કંડક્ટર ઢીલો થઈ ગયો હતો અને સ્ટે વાયરના સંપર્કમાં આવ્યો હતો, જેના કારણે આખરે કમનસીબ ઘટના બની હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મૃતક વાસુરભાઈ, પુંજાભાઈ અને મેસુરભાઈ સાથે ભાગીદારીના ધોરણે ખેતીની પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલા હતા અને વાર્ષિક આશરે રૂ. ૧,૫૫,૦૦૦/- કમાતા હતા, જેમાંથી તેઓ તેમના પરિવારનું ભરણપોષણ

કરતા હતા. એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઘટના સમયે મૃતકની ઉંમર ૪૦ વર્ષની હતી અને જો તેઓ જીવિત રહ્યા હોત, તો ઓછામાં ઓછા અન્ય ૧૬ વર્ષ સુધી કમાવાનું ચાલુ રાખ્યું હોત. વાદીઓએ નિર્ભરતાના ગુકસાન, દાંપત્ય સુખના ગુકસાન (લોસ ઓફ કન્સોર્ટિયમ), એસ્ટેટના ગુકસાન અને અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચ પેટે વળતરની માંગણી કરી હતી. આ રજૂઆતો પર, વાદીઓએ વળતર માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો.

૩.૪. માત્ર પ્રતિવાદી નં. ૧ – પીજીવીસીએલ હાજર થયા હતા અને આંક ૭૭ પર લેખિત જવાબ રજૂ કર્યો હતો. લેખિત જવાબમાં, દાવામાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોનો સામાન્ય રીતે ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો. આગળ એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે મૃતક પોતે બેદરકાર હતા અને ખેતીકામ કરતી વખતે યોગ્ય કાળજી રાખવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા. એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે વીજળી એ સ્વાભાવિક રીતે ખતરનાક અને જોખમી વસ્તુ છે અને પીજીવીસીએલ દ્વારા સમયાંતરે જાહેર નોટિસો બહાર પાડીને લોકોને વીજળીના થાંભલા અથવા ટ્રાન્સમિશન લાઇનના સંપર્કમાં કોઈપણ ખેતીના ઓજારો અથવા અન્ય વસ્તુઓ ન લાવવા માટે સાવચેત કરવામાં આવ્યા હતા. પીજીવીસીએલના જણાવ્યા મુજબ, મૃતક આવી સુરક્ષા સૂચનાઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા અને તેથી અકસ્માત સંપૂર્ણપણે તેમની પોતાની બેદરકારીને કારણે થયો હતો. આ આધારો પર, દાવો ફગાવી દેવાની અરજ કરવામાં આવી હતી.

૩.૫. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આંક ૨૨ પર મુદ્દાઓ ઘડ્યા હતા અને બંને પક્ષોને પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપી હતી. મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓની

મૂલવણી કર્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૃતકની વાર્ષિક આવકનું મૂલ્યાંકન કર્યું, ભવિષ્યની સંભાવનાઓ પેટે ૩૦% ઉમેર્યા, અંગત અને જીવનનિર્વાહના ખર્ચ પેટે પાંચમો ભાગ બાદ કર્યો, અને નિર્ભરતાના નુકસાનની ગણતરી માટે ૧૫ નો ગુણક લાગુ કર્યો. આ ઉપરાંત, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પરંપરાગત શિર્ષકો હેઠળ વળતર મંજૂર કર્યું, જેમાં દાંપત્ય સુખનું નુકસાન અને એસ્ટેટનું નુકસાન સામેલ છે. તદ્અનુસાર, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દાવા દાખલ કર્યાની તારીખથી વસૂલાત થાય ત્યાં સુધી વાર્ષિક ૮% ના દરે વ્યાજ સાથે કુલ રૂ. ૮,૦૫,૧૨૦/- નું વળતર મંજૂર કર્યું હતું.

૩.૬. ઉપરોક્ત ચુકાદા અને હુકમનામાથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને અપીલકર્તાઓ-મૂળ પ્રતિવાદીઓ, એટલે કે પીજીવીસીએલ દ્વારા આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની અપીલ દાખલ કરેલ છે.

જ. અપીલકર્તાઓ – મૂળ પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી દીપક દવે અને સામાવાળાઓ – મૂળ વાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી હિરેન મોદીને સાંભળ્યા.

પ. અપીલકર્તાઓ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને પડકારવા માટે બે ગણી રજૂઆતો કરી હતી. પ્રથમ, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે હાલનો કેસ મૃતકની તરફથી યોગદાનકારી બેદરકારીનો, અથવા તેના બદલે સ્વ-બેદરકારીનો કેસ છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, મૃતક વાસુરભાઈના ખેતરમાં કામ કરતી વખતે કમનસીબ ઘટના ટાળવા માટે પૂરતી સાવચેતી અને યોગ્ય

કાળજી લેવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૃતક જરૂરી સાવધાની રાખ્યા વિના વીજળીના થાંભલાની નજીકમાં ખેતીની કામગીરી કરી રહ્યા હતા અને પરિણામે તેમને જીવલેણ વીજ આંચકો લાગ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વાદીઓ એ સ્થાપિત કરવા માટે કોઈ પ્રતીતિકારક પુરાવો રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે પીજીવીસીએલ વીજ વિતરણ વ્યવસ્થાની જાળવણી કરવાની તેની ફરજમાં બેદરકાર રહી હતી અથવા કોઈ જીવંત કંડક્ટર જમ્પરથી ઢીલો થઈ ગયો હતો અને સ્ટે વાયર અથવા અર્થિંગ વાયરના સંપર્કમાં આવ્યો હતો. આવા પુરાવાના અભાવે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અકસ્માત માત્ર મૃતકની બેદરકારીને કારણે થયો હતો અને તેથી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વળતર મંજૂર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૫.૧. બીજું, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે આ અકસ્માત વર્ષ ૧૯૯૮ માં બન્યો હતો, જ્યારે મૃતકની ઉંમર આશરે ૪૦ વર્ષની હતી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે તેના સમર્થનમાં કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવા ન હોવા છતાં મૃતકની વાર્ષિક આવક રૂ. ૫૦,૦૦૦/- આંકી હતી, જે દર મહિને આશરે રૂ. ૪,૧૬૭/- થાય છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, સંબંધિત સમયે પ્રવર્તમાન લઘુત્તમ વેતન દર મહિને આશરે રૂ. ૧,૭૦૦/- અથવા ગમે તે સંજોગોમાં દર મહિને રૂ. ૨,૦૦૦/- કરતાં ઓછું હતું. તેથી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૃતકની આવક વધારે પડતી આંકી હતી, જેના પરિણામે વધુ પડતું વળતર મળ્યું હતું. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૃતકની આવક અંગેના કોઈપણ દસ્તાવેજી પુરાવાના અભાવે, આવક નક્કી કરવા માટેનો યોગ્ય માપદંડ પ્રવર્તમાન લઘુત્તમ વેતન હોવો જોઈતો હતો.

૫.૨. ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમણે ગણતરી માટેના આધાર તરીકે લઘુત્તમ વેતનને અપનાવીને વળતરનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવા રજૂઆત કરી હતી અને હાલની અપીલ મંજૂર કરવા અરજ કરી હતી.

૬. તેનાથી વિપરીત, મૂળ વાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મોદીએ વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમનામાને સમર્થન આપ્યું હતું. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ૪૦ વર્ષના કમાતા સભ્યના જીવનના નુકસાન માટે માત્ર રૂ. ૮,૦૫,૧૨૦/- નું વળતર મંજૂર કર્યું છે, જેઓ સાત આશ્રિતોનો મોટો પરિવાર પાછળ છોડી ગયા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૃતક આટલા મોટા પરિવારનું ભરણપોષણ કરતા હતા તે હકીકત પોતે જ એક વાજબી ધારણા ઊભી કરે છે કે તેઓ પ્રવર્તમાન લઘુત્તમ વેતન કરતાં ઘણું વધારે કમાતા હતા.

૬.૧. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વાદી નં. ૧ નો મૌખિક પુરાવો તેમજ આંક ૭૪ પર વાસુરભાઈ (પી.ડબલ્યુ.૧) ની જુબાની સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે મૃતક માત્ર દૈનિક વેતન મજૂર ન હતા પરંતુ ભાગીદારીના ધોરણે ખેતીની જમીનમાં ખેતી કરતા હતા અને જમીન માલિકો પાસેથી ખેત પેદાશમાં હિસ્સો મેળવતા હતા. આ હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વાર્ષિક રૂ. ૫૦,૦૦૦/- ની આવક આંકવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પરંપરાગત શિર્ષકો હેઠળ ખૂબ જ નજીવી રકમ મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને તેથી એકંદરે વળતર વાજબી અને વ્યાજબી છે, જેમાં આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૬.૨. જ્યાં સુધી સ્વ-બેદરકારી સંબંધિત દલીલનો સંબંધ છે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી મોદીએ રજૂઆત કરી હતી કે ચુકાદાઓની હારમાળા દ્વારા એ સુસ્થાપિત છે કે વીજળીનો પુરવઠો અને વિતરણ એ જોખમી અને સ્વાભાવિક રીતે ખતરનાક પ્રવૃત્તિ છે. પરિણામે, વીજ કરંટથી ઉદ્ભવતા દાવાઓને સંપૂર્ણ જવાબદારી (સ્ટ્રિક્ટ લાયબિલિટી) નો સિદ્ધાંત સીધો લાગુ પડે છે. એકવાર સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત આકર્ષિત થાય પછી, સ્વ-બેદરકારી અથવા યોગદાનકારી બેદરકારીનો બચાવ મર્યાદિત અથવા કોઈ ફાયદાકારક રહેતો નથી સિવાય કે કાયદામાં ખાસ સ્થાપિત કરવામાં આવે. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સ્વ-બેદરકારી અંગે અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ ગુણદોષ વિનાની છે અને તે ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૬.૩. ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, તેમણે અપીલ ફગાવી દેવા અરજ કરી હતી.

૭. શરૂઆતમાં, બંને પક્ષો વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ તેમજ કાર્યવાહી તેમજ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓ ધ્યાનમાં લીધા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આંક ૨૨ પર મુદ્દાઓ ઘડ્યા હતા, જે નીચે મુજબ છે:

૧. શું વાદી સાબિત કરે છે કે, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા વીજળી પુરવઠાના થાંભલાનું ઇલેક્ટ્રિક કનેક્શન અને વાયર ઇન્સ્યુલેટરમાંથી સરકી ગયો હતો અને ‘સી’ કલેમ્પ પડી જવાને કારણે અર્થિંગ વાયરમાં વીજ કરંટ પસાર થયો હતો, જેના પરિણામે વાઘજીભાઈને વીજ કરંટ લાગ્યો હતો અને તેઓ મૃત્યુ પામ્યા હતા?

૨. શું વાદી સાબિત કરે છે કે વાઘજીભાઈનું મૃત્યુ પ્રતિવાદીઓની બેદરકારીને કારણે થયું હતું?

૩. શું વાદી સાબિત કરે છે કે તેઓ વાઘજીભાઈના મૃત્યુને કારણે થયેલા નુકસાનના વળતર તરીકે રૂ. ૧૨,૫૦,૦૦૦/- મેળવવા હકદાર છે?

૪. શું વાદી સાબિત કરે છે કે તેઓ માંગ્યા મુજબ ૧૮% મેળવવા હકદાર છે?

૫. શું પ્રતિવાદીઓ સાબિત કરે છે કે નિયમો મુજબ વાચરને અર્થ કરવામાં આવ્યો હતો. જોકે, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા અર્થિંગ વાચર તોડી નાખવામાં આવ્યા હોવાથી વાઘજીભાઈને વીજ કરંટ લાગ્યો હતો?

૬. શું પ્રતિવાદીઓ સાબિત કરે છે કે વાદીઓ મૃતકના મૃત્યુને કારણે થયેલા નુકસાન માટે કોઈ રકમ મેળવવા હકદાર નથી?

૭. શું વાદી સાબિત કરે છે કે તેઓ માંગ્યા મુજબની રાહત મેળવવા હકદાર છે?

૮. શો આદેશ અને હુકમનામું?

૮. મુદ્દા નં. ૧ અને ૨ નો જવાબ હકારાત્મક આપવામાં આવ્યો હતો; મુદ્દા નં. ૩, ૪ અને ૭ નો જવાબ આંશિક રીતે હકારાત્મક આપવામાં આવ્યો હતો; મુદ્દા નં. ૫ અને ૬ નો જવાબ નકારાત્મક આપવામાં આવ્યો હતો; અને દાવો આખરે મુદ્દા નં. ૮ પર નોંધાયેલા તારણોના સંદર્ભમાં નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો.

૯. મૃતકનું મૃત્યુ વીજ કરંટ લાગવાથી થયું હતું તે હકીકત નિર્વિવાદ છે. એ પણ નિર્વિવાદ છે કે, તારીખ ૨૬મી જૂન, ૧૯૯૮ ના રોજ, મૃતક વાસુરભાઈના ખેતરમાં કામ કરી રહ્યા હતા. વાડીના શેડ પર કામ કરતી વખતે, તેઓ વીજ પ્રવાહના સંપર્કમાં આવ્યા હતા, કારણ કે શેડ અર્થિંગ વાચર સાથે જોડાયેલો હતો. વીજ કરંટ લાગવાથી મૃતકનું મૃત્યુ પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ (આંક ૬૨ અને ૬૩), સામુહિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, સિહોર દ્વારા જારી કરાયેલ રિપોર્ટ (આંક ૬૦), અને વાદી દ્વારા રજૂ કરાયેલ સ્થળ પંચનામા દ્વારા સાબિત થાય છે, જે વીજળી કંપનીના અધિકારીની હાજરીમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું. વાદીએ વીજળી

કંપનીના અધિકારીઓ દ્વારા તૈયાર કરાયેલ આંક ૬૧ નું પંચનામું પણ રજૂ કર્યું છે. બંને પંચનામા દર્શાવે છે કે વીજળી બોર્ડના ચાર ઇલેક્ટ્રિક વાયરો લીમડાના ઝાડ નજીકથી પસાર થતા હતા. તેમાં ખાસ નોંધવામાં આવ્યું છે કે ઇલેક્ટ્રિક વાયરોમાંથી એક જમ્પરથી અલગ થઈ ગયો હતો અને વાડીના શેડ પર પડ્યો હતો. એ પણ સમાન રીતે નિર્ધિવાદ છે કે અર્થિંગ વાયર શેડ સાથે જોડાયેલો હતો. આ સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે, અકસ્માતની તારીખે, અર્થિંગ વાયરમાંથી વીજ કરંટ પસાર થઈ રહ્યો હતો, જે સામાન્ય રીતે ક્યારેય થવો જોઈતો ન હતો. અર્થિંગ વાયરમાંથી કરંટ પસાર થવાનું એકમાત્ર કારણ એ હતું કે જીવંત ઇલેક્ટ્રિક વાયર જમ્પરથી અલગ થઈ ગયો હતો અને શેડ પર પડ્યો હતો, જેની સાથે અર્થિંગ વાયર જોડાયેલ હતો.

૧૦. આ સંજોગોમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવે દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત કે મૃતકનું મૃત્યુ તેમની પોતાની બેદરકારીને કારણે થયું હતું તે નકારી કાઢવાને પાત્ર છે. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી સ્પષ્ટપણે ઇલેક્ટ્રિક લાઈનોની યોગ્ય જાળવણી કરવામાં નિષ્ફળ જવા બદલ અને ઢીલા કંડકરને રિપેર કરવા અથવા ફરીથી ફિટ કરવા માટે સમયસર પગલાં ન લેવા બદલ યુજીવીસીએલ/વીજ કંપની તરફથી બેદરકારી સ્થાપિત કરે છે. આ બેદરકારીના પરિણામે જીવંત વાયર શેડ પર પડ્યો હતો, જેના કારણે વીજ કરંટ લાગ્યો હતો અને પરિણામે મૃતકનું મૃત્યુ થયું હતું.

૧૧. કલ્પનાના કોઈ પણ તબક્કે એવી અપેક્ષા રાખી શકાય નહીં કે અર્થિંગ વાયરમાંથી સામાન્ય રીતે વીજ કરંટ પસાર થશે. ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, જીવંત ઇલેક્ટ્રિક વાયર જમ્પરથી અલગ થઈ ગયો હતો અને શેડ પર પડ્યો હતો, જેની

સાથે અર્થિંગ વાયર જોડાયેલ હતો. પરિણામે, અર્થિંગ વાયરમાંથી વીજ કરંટ પસાર થયો હતો, જે મૃતકના મૃત્યુનું સીધું અને નિકટવર્તી કારણ બન્યું હતું.

૧૨. હાલનો કેસ એવો કેસ છે જેમાં વાદીએ અપકૃત્ય કાયદા (લો ઓફ ટોર્ટ્સ) હેઠળ વળતર માંગ્યું છે. એશબી વિરુદ્ધ વ્હાઈટ (૧૭૦૩) ૨ એલડી રેમ ૯૩૮ માં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું (પ્રેટ, સી.જે. દ્વારા): “અપકૃત્યો અપરિમિત રીતે વિવિધ છે, મર્યાદિત કે સંકુચિત નથી.” જય લક્ષ્મી સોલ્ટ વર્ક્સ (પી) લિ. વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય (૧૯૯૪) ૪ એસસીસી ૧ (એસસીસી પાનું ૧૦, પેરા ૮) માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે:

“૮. અપકૃત્ય કાયદો એક વિકાસશીલ કાયદો હોવાથી તેની સરહદોને સખત રીતે ઘેરી શકાતી નથી.”

૧૩. જોખમી પ્રવૃત્તિઓ માટે સંપૂર્ણ જવાબદારી (સ્ટ્રિક્ટ લાયબિલિટી) નો સિદ્ધાંત બ્રિટિશ કોર્ટમાં રાયલેન્ડ્સ વિરુદ્ધ ફ્લેચર (૧૮૪૬ એલઆર ૧ એક્સ ૨૬૫) ના ઐતિહાસિક ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવ્યો હોવાનું કહી શકાય, આ નિર્ણય પહેલાં ઇંગ્લેન્ડમાં સ્વીકૃત કાનૂની સ્થિતિ એવી હતી કે ભૂલ (ફોલ્ટ), પછી ભલે તે ઇરાદાપૂર્વકના કૃત્ય દ્વારા હોય કે બેદરકારી દ્વારા, તમામ જવાબદારીનો આધાર છે. આ સિદ્ધાંત તે સમયે પ્રવર્તમાન લેસેઝ-ફેર થિયરી સાથે સુસંગત હતો. જોકે ઔદ્યોગિકીકરણની પ્રગતિ સાથે લેસેઝ-ફેર થિયરી ધીમે ધીમે કલ્યાણ રાજ્યના સિદ્ધાંત દ્વારા બદલાઈ ગઈ, અને કાનૂની પરિભાષામાં પ્રત્યક્ષવાદ (પોઝિટિવિઝમ) થી સમાજશાસ્ત્રીય ન્યાયશાસ્ત્ર તરફ અનુરૂપ પરિવર્તન

આવ્યું. ત્યારે એવું માનવામાં આવતું હતું કે ઔદ્યોગિક સમાજમાં અમુક પ્રવૃત્તિઓ એવી છે, જે કાયદેસર હોવા છતાં અન્યોને નુકસાન પહોંચાડવાની સંભાવનાથી એટલી ભરેલી છે અને કાયદાએ કોની ભૂલ હતી તેને ધ્યાનમાં લીધા વિના ઇજા સામે જનતાનો વીમો લેવાની શરતો પર જ તેને સ્વીકાર્ય ગણવી પડશે. તે રીતે, સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત (જેને નો-ફોલ્ટ લાયબિલિટી પણ કહેવાય છે) વિકસાવવામાં આવ્યો હતો, જે અપકૃત્ય કાયદાના સામાન્ય સિદ્ધાંતનો અપવાદ હતો કે ભૂલ વિના કોઈ જવાબદારી નથી. **રાયલેન્ડ્સ વિરુદ્ધ ફ્લેચર (ઉપર મુજબ)** માં, એવો કેસ હતો કે મિલને પાણી પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે જળાશય બનાવનાર પ્રતિવાદીએ તે જૂની કોલસાની ખાણો પર બાંધ્યું હતું, અને મિલ માલિક પાસે એવી શંકા કરવાનું કોઈ કારણ ન હતું કે આ જૂની કોલસાની ખાણ કાર્યરત કોલિયરી તરફ દોરી જાય છે. જળાશયનું પાણી જૂના શાફ્ટમાંથી નીચે વહી ગયું અને કોલિયરીમાં પૂર આવ્યું. એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે મિલ માલિકને એ સિદ્ધાંત પર જવાબદાર ગણવામાં આવ્યો હતો કે:

“.....જે વ્યક્તિ પોતાના હેતુઓ માટે પોતાની જમીન પર લાવે છે અને ત્યાં એવી કોઈપણ વસ્તુ એકત્રિત કરે છે અને રાખે છે જે જો છટકી જાય તો નુકસાન પહોંચાડવાની સંભાવના ધરાવે છે, તેણે તેને પોતાના જોખમે રાખવી પડશે, અને જો તે તેમ ન કરે, તો તે છટકી જવાથી થતા તમામ નુકસાન માટે પ્રથમ દર્શનીય રીતે જવાબદાર છે જે તેના છટકી જવાનું કુદરતી પરિણામ છે”.

૧૪. અપીલમાં હાઉસ ઓફ લોર્ડ્સે **રાયલેન્ડ્સ વિરુદ્ધ ફ્લેચર (૧૮૬૮)** એલઆર ૩૨૨એલ ૩૩૦ માં જવાબદારીના સિદ્ધાંતની પુષ્ટિ કરી હતી અને જોખમી પ્રવૃત્તિઓના કિસ્સામાં સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત સ્થાપિત કર્યો હતો.

૧૫. સંપૂર્ણ જવાબદારી બેદરકારીની જેમ તે જે રીતે ચલાવવામાં આવે છે તેના કરતાં પ્રતિવાદીઓની પ્રવૃત્તિના સ્વરૂપ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે (જુઓ માઈકલ જોન્સ દ્વારા 'ટોર્ટસ', ૪થી આવૃત્તિ, પાનું ૨૪૭). એવી ઘણી પ્રવૃત્તિઓ છે જે એટલી જોખમી છે કે તે અન્યની વ્યક્તિ અથવા સંપત્તિ માટે જોખમ ઊભું કરી શકે છે. સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત જણાવે છે કે આ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરનારાઓએ તેમના તરફથી કોઈપણ ભૂલને ધ્યાનમાં લીધા વિના તેમના દ્વારા થયેલા નુકસાનની ભરપાઈ કરવી પડશે. ફ્લેમિંગ ઓન ટોર્ટસ ૬૪૩ી આવૃત્તિ, પાના નં. ૩૦૨ પર જણાવે છે કે "આવી પ્રવૃત્તિ ચલાવવાની પરવાનગી વાસ્તવમાં તેના કારણે થતા અકસ્માતોના ખર્ચને તેના ઓવરહેડ્સની યોગ્ય બાબત તરીકે શોષી લેવા પર શરતી બનાવવામાં આવી છે". આમ, જે કિસ્સાઓમાં સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત લાગુ પડે છે, પ્રતિવાદીએ વાદીને થયેલી ઈજા માટે નુકસાનની ચૂકવવી પડે છે, ભલે પ્રતિવાદીની કોઈ ભૂલ ન હોય.

૧૬. સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત બે ગણો છે: (૧) જે લોકો ખાસ કરીને જોખમી પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાય છે તેઓએ તેમની પ્રવૃત્તિઓ પેદા કરે છે તે નુકસાનના જોખમનો બોજ ઉઠાવવો જોઈએ અને (૨) તે નુકસાન વિતરણ પદ્ધતિ તરીકે કાર્ય કરે છે, આવી જોખમી પ્રવૃત્તિ કરનાર વ્યક્તિ (હાલના કેસમાં પીજીવીસીએલ) વીમા અને તેના ઉત્પાદનો માટે ઊંચા ભાવો દ્વારા નુકસાન ફેલાવવાની શ્રેષ્ઠ સ્થિતિમાં છે. આમ, વીજ કરંટથી થતા મૃત્યુ સાથે સંકળાયેલા કેસોમાં સંપૂર્ણ જવાબદારીનો સિદ્ધાંત ખૂબ મહત્વ ધરાવે છે. વીજળીને ખતરનાક પદાર્થ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. વિદ્યુત ઊર્જાના ઉત્પાદન, પ્રસારણ અને

વિતરણમાં ઉચ્ચ સ્તરની કાળજીની જરૂર હોય તેવી જોખમી કામગીરી સામેલ છે. પરિણામે, જ્યારે વીજળી સત્તાધિકારી દ્વારા જાળવવામાં આવતા ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની નિષ્ફળતા, તૂટેલા જીવંત વાયર, કરંટનું લીકેજ અથવા ખામીયુક્ત ટ્રાન્સફોર્મરને કારણે વીજ કરંટ લાગવાથી કોઈ વ્યક્તિનું મૃત્યુ થાય છે, ત્યારે અદાલત પાસેથી સંપૂર્ણ જવાબદારીના સિદ્ધાંતને લાગુ કરવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.

૧૭. સર સાલ્મન્ડ, લો ઓફ ટોર્ટસ પરના તેમના ગ્રંથમાં, અવલોકન કરે છે કે કાયદો, અમુક સંજોગોમાં, જ્યાં હાથ ધરવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિ સ્વાભાવિક રીતે જોખમી હોય ત્યાં બેદરકારીના પુરાવા વિના જવાબદારી લાદે છે. તેવી જ રીતે, વિનફિલ્ડ ઓન ટોર્ટ સમજાવે છે કે જે વ્યક્તિ પોતાના પરિસરમાં ખતરનાક એજન્સી લાવે છે અથવા જાળવે છે તેણે જો તે છટકી જાય અને નુકસાન પહોંચાડે તો પરિણામો ભોગવવા પડશે. આ સિદ્ધાંતો લાગુ કરતાં, (૨૦૦૨) ૨ એસસીસી ૧૬૨ માં નોંધાયેલા **એમ.પી. ઇલેક્ટ્રિસિટી બોર્ડ વિરુદ્ધ શૈલ કુમારી** ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે વીજળીનું પ્રસારણ અને પુરવઠો એ જોખમી પ્રવૃત્તિ છે અને સપ્લાયર બેદરકારીના પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા વિના વીજ કરંટથી થતા મૃત્યુ અથવા ઇજા માટે સંપૂર્ણપણે જવાબદાર છે. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

“જ્યાં સુધી વાયરો દ્વારા પ્રસારિત વીજળીનો વોલ્ટેજ સંભવિત રીતે જોખમી પરિમાણનો હોય ત્યાં સુધી તેના પુરવઠાના સંચાલકો પર આવી ઊર્જાના છટકી જવાને રોકવા માટે તમામ સુરક્ષા પગલાં લેવાની વધારાની ફરજ રહેલી છે અથવા એ જોવાની ફરજ છે કે તૂટેલો વાયર રસ્તા પર જીવંત ન રહે કારણ કે આવા રસ્તાના

વપરાશકર્તાઓ જોખમમાં મુકાશે. અદાલતે વધુમાં ઠરાવ્યું હતું કે જ્યાં જીવંત ઇલેક્ટ્રિક વાયરથી મૃત્યુ થાય છે, ત્યાં વીજળી બોર્ડ સંપૂર્ણ જવાબદારીના સિદ્ધાંત પર જવાબદાર છે, અને કોઈ અજાણી વ્યક્તિએ ગેરકાયદેસર રીતે વીજળી ખેંચી લીધી હતી તેવો બચાવ ઉપલબ્ધ નથી.”

૧૮. જ્યાં સુધી વાયરો દ્વારા પ્રસારિત વીજળીનો વોલ્ટેજ સંભવિત રીતે જોખમી પરિમાણનો હોય, ત્યાં સુધી તેના પુરવઠાના સંચાલકો પર આવી ઊર્જાના છટકી જવાને રોકવા માટે તમામ જરૂરી સુરક્ષા પગલાં લેવાની વધારાની ફરજ રહેલી છે. સંપૂર્ણ જવાબદારીના સિદ્ધાંતનો આશરો લેતાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં ઠરાવ્યું હતું કે જ્યાં જીવંત ઇલેક્ટ્રિક વાયરના સંપર્કથી મૃત્યુ થાય છે, ત્યાં વીજળી બોર્ડ વળતર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે, અને કોઈ અજાણી વ્યક્તિએ ગેરકાયદેસર રીતે વીજળી ખેંચી હતી અથવા વાળી લીધી હતી તેવો બચાવ તેને તેની જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરવા માટે ઉપલબ્ધ નથી.

૧૯. સિદ્ધાંત ‘સિક્ક ચુટેરે તુઓ ઉત એલિયનમ નોન લેડાસ’ (પોતાની મિલકતનો ઉપયોગ એવી રીતે કરવો જેથી બીજાને નુકસાન ન થાય) સંપૂર્ણ જવાબદારીના કેસોમાં લાગુ પડે છે અને તેનો અર્થ એ છે કે વ્યક્તિએ પોતાની મિલકતનો ઉપયોગ એવી રીતે કરવો જોઈએ જેથી બીજાને નુકસાન ન પહોંચે. વીજળી સત્તાધિકારી વીજળીના પુરવઠા અને પ્રસારણમાંથી લાભ મેળવતી હોવાથી, જ્યારે આવી પ્રવૃત્તિ કોઈ વ્યક્તિના મૃત્યુમાં પરિણમે છે ત્યારે તેણે તેની સ્વાભાવિક રીતે જોખમી પ્રવૃત્તિમાંથી ઉદ્ભવતા નુકસાનને સહન કરવું પડશે. આમ, આ સિદ્ધાંત ભોગ બનનારને વળતર સુનિશ્ચિત કરવા અને જોખમી

પ્રવૃત્તિઓમાં રોકાયેલા લોકો પર જવાબદારીનું ઉચ્ચ ધોરણ લાદવાના બેવડા હેતુને પૂર્ણ કરે છે.

૨૦. ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે કે જીવંત ઇલેક્ટ્રિક વાયર તેના સંપર્કમાં આવ્યા પછી અર્થિંગ વાયરમાંથી વીજ કરંટ પસાર થયો હતો, જેના પરિણામે વીજ કરંટ લાગ્યો હતો અને મૃતકનું મૃત્યુ થયું હતું. વીજળી કંપની મૃતકના પક્ષે કોઈપણ બેદરકારી અથવા યોગદાનકારી બેદરકારી સ્થાપિત કરવામાં સદંતર નિષ્ફળ રહી છે. મૃતકના પક્ષે થોડી બેદરકારી સ્થાપિત થઈ હોવાનું માની લઈએ તો પણ, વીજળી કંપની તેની જવાબદારીમાંથી છટકી શકતી નથી, કારણ કે કાયદા દ્વારા લાદવામાં આવેલી ફરજના ભંગથી ઉદ્ભવતી અપકૃત્યની જવાબદારી હાલના કેસની હકીકતોમાં માત્ર મૃતક પર ભૂલનો આરોપ લગાવીને ટાળી શકાતી નથી. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવે દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રથમ દલીલ ગુણદોષ વિનાની છે અને તે ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૨૦.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવે દ્વારા આગળ કરવામાં આવેલી બીજી દલીલ એ છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૃતકની આવક વધારે પડતી આંકી હતી, જેના પરિણામે વધુ પડતું વળતર મળ્યું હતું. આ રજૂઆત પણ આ કોર્ટને પ્રભાવિત કરતી નથી.

૨૧. વાદીઓએ એ સ્થાપિત કરવા માટે પૂરતા નક્કર દસ્તાવેજો તેમજ મૌખિક પુરાવા રજૂ કર્યા છે કે મૃતક સર્વે નં. ૮૦/૧ ધરાવતી પોતાની ખેતીની જમીન ખેડવા ઉપરાંત પુંજાભાઈ જીવાભાઈ અને વાસુરભાઈ સાથે ભાગીદારીમાં ખેતીની

પ્રવૃત્તિઓ પણ કરતા હતા. ખારી ગ્રામ પંચાયતના સરપંચે આંક ૫૫ પર પ્રમાણપત્ર આપ્યું હતું કે મૃતક ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓ સાથે ભાગીદારીમાં કરવામાં આવતી ખેતીની પ્રવૃત્તિઓમાંથી વાર્ષિક આશરે રૂ. ૧,૩૦,૦૦૦/- કમાતા હતા. આ કોર્ટ વાકેફ છે કે આવું પ્રમાણપત્ર પોતે મૃતકની ચોક્કસ આવક નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત કરી શકતું નથી. જોકે, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા સતત સ્થાપિત કરે છે કે મૃતક માત્ર ખેતમજૂર ન હતા પરંતુ ખેતી ભાગીદાર તરીકે ખેતીકામમાં સક્રિયપણે રોકાયેલા હતા, જમીન માલિકો સાથે ઉપજ વહેંચતા હતા અને ખુદા બજારમાં ખેતપેદાશો વેચતા હતા. તેથી, કુશળ અથવા અકુશળ મજૂરને ચૂકવવાપાત્ર લઘુત્તમ વેતનના આધારે માત્ર તેમની આવકનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય નહીં.

૨૨. મૃતકના વિધવા આંક ૨૯ પર સાક્ષીના પાંજરામાં આવ્યા હતા અને મૃતકની આવક અને ખેતીની પ્રવૃત્તિઓ અંગે જુબાની આપી હતી. તેમની જુબાનીને આંક ૭૦ પર તપાસવામાં આવેલા શ્રી વાસુરભાઈના પુરાવા દ્વારા સમર્થન મળે છે, જેમણે જુબાની આપી હતી કે મૃતક તેમની સાથે ભાગીદારીમાં ખેતીની જમીન ખેડતા હતા અને તેમની માલિકીની જમીનમાંથી ખેતપેદાશમાં હિસ્સો મેળવવા હકદાર હતા. આ સંજોગોમાં, કૃષિ ભાગીદારીના સ્વરૂપ અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૃતકની આવકનું મૂલ્યાંકન કરવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી.

૨૩. તાજેતરમાં, સિવિલ અપીલ નં. ૮૩૬૪-૬૫/૨૦૨૬ માં *શારદાબેન ભીખુભાઈ વેકરીયા અને અન્ય વિરુદ્ધ મયુરભાઈ વિક્રલભાઈ મોવલીયા અને*

અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વળતરના મૂલ્યાંકન પર વિચાર કરતી વખતે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે જ્યાં મૃતક મોટા પરિવારનું ભરણપોષણ કરતા હતા, ત્યાં આશ્રિતોની સંખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને અંગત અને જીવનનિર્વાહના ખર્ચ પેટે કપાત કરવી જોઈએ.

૨૪. હાલના કેસમાં, મૃતક છ કાનૂની વારસદારો પાછળ છોડી ગયા હતા, જેઓ તમામ વર્ગ-૧ ના વારસદારો હતા અને તેમની આવક પર નિર્ભર હતા. તેથી, વાજબી રીતે એવું અનુમાન લગાવી શકાય છે કે મૃતક તેમના મોટા પરિવારનું ભરણપોષણ કરવા માટે પૂરતી આવક મેળવતા હતા, જે ખેતમજૂરને ચૂકવવાપાત્ર લઘુત્તમ વેતન કરતાં ચોક્કસપણે વધારે હશે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ભવિષ્યની સંભાવનાઓ પેટે ૩૦% ના દરે વધારો મંજૂર કર્યો હતો. જોકે, પરંપરાગત શિર્ષકો હેઠળ, એટલે કે એસ્ટેટનું નુકસાન, દાંપત્ય સુખનું નુકસાન અને અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચ હેઠળ મંજૂર કરાયેલી રકમ ઓછી બાજુ પર હતી. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે પાછળથી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત માળખાગત સિદ્ધાંતોની ગેરહાજરીમાં વળતરનું મૂલ્યાંકન કર્યું હતું અને જેને ન્યાયી અને વાજબી વળતર માનવામાં આવે તે નક્કી કર્યું હતું. તમામ છ આશ્રિતો માટે દાંપત્ય સુખ પેટે મંજૂર કરાયેલી રકમ માત્ર રૂ. ૧૦,૦૦૦/- હતી, જે વર્તમાન ધોરણો અનુસાર તુલનાત્મક રીતે સામાન્ય છે.

૨૫. એકંદરે એવોર્ડને ધ્યાનમાં લેતાં, આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે ન તો ગણતરીની ભૂલભરેલી પદ્ધતિ અપનાવી છે કે ન તો વધુ પડતું વળતર આપ્યું છે. ૪૦ વર્ષના કમાતા સભ્યના મૃત્યુ માટે આપવામાં આવેલું કુલ

૩. ૮,૦૫,૧૨૦/- નું વળતર, કલ્પનાના કોઈ પણ તબક્કે, વધુ પડતું અથવા વધારે હોવાનું કહી શકાય નહીં. તેનાથી વિપરીત, કેસની એકંદર હકીકતો અને સંજોગોમાં જોતાં, મંજૂર કરાયેલું વળતર ન્યાયી, ઉચિત અને વાજબી છે.

૨૬. ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને તદ્અનુસાર ફગાવી દેવામાં આવે છે. વચગાળાની રાહત, જો કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. તદ્અનુસાર હુકમનામું તૈયાર કરવામાં આવે. આર એન્ડ પી, જો કોઈ હોય તો, સંબંધિત કોર્ટને પરત મોકલવામાં આવે.

૨૭. આ કોર્ટ સમક્ષ જમા પડેલી રકમ, જો કોઈ હોય તો, તે સંબંધિત કોર્ટને ટ્રાન્સમિટ કરવામાં આવશે. જો વાદ્યસ્ત ચુકાદા અને હુકમનામા અન્વયે આ કોર્ટ સમક્ષ અથવા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ કોઈ રકમ જમા કરવામાં આવી હોય, તો તે કાયદા અનુસાર વાદીઓને ચૂકવવામાં આવશે.

૨૮. જોડાયેલ સિવિલ એપ્લિકેશન ટકી શકતી નથી અને તદ્અનુસાર તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(જે. સી. દોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

મનોજ

This is an AI-Assisted Translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/

her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.